

Η αυλακιά του Ρεμπώ. Τρία ταξίδια (εκδόσεις Πανοπτικών)

Η τριμερής διάταξη του βιβλίου υποστηρίζει έντεχνα τη διηγητική εξέλιξη. Έτσι περνάμε αβίαστα από τον εσωτερικό μονόλογο των πρώτων κεφαλαίων στη δέσμη των εξειδικευμένων παρατηρήσεων, οι οποίες αφορούν στην επιμέρους γεωπολιτική σημειολογία. Ο,τι δηλαδή κατεξοχήν διακρίνει το ειδολογικά ασπείρον, εν πολλοίς άγνωστο στο ευρύτερο κοινό, άκρως πολυπολιτισμικό Κέρας της Αφρικής. Λαίλαπες εμφύλιων συγκρούσεων, παρατεταμένοι εκφυλισμοί λαών, εμφανέστατα κέρδη της αποαποικιοποίησης, ορατές και έμμεσες ζημιές από τη νεότερη διείσδυση αδίστακτων κεφαλαιοκρατών, εξόφθαλμες ιδιομορφίες φυλών, αλλά και συστηματικές ενδοσκοπήσεις του περιγητικού, εξαντλητικά κατηρτισμένου από γνωσιολογική άποψη υποκειμένου, ιδίως όταν αντιλαμβάνεται την καθημερινή ετερότητα με ερωτική σφοδρότητα, συνιστούν εδώ τους κυριότερους δείκτες των αναφορών και των αυτοαναφορών. Η κωδικοποίηση των στοιχείων, τα οποία συνέχουν εξ ολοκλήρου τα δεδομένα τοπία, γίνεται με υποδειγματική σύνθεση και άλλη τόση νηφαλιότητα. Ο λόγος δηλαδή, για να το πω διαφορετικά, εισέρχεται στην αχανή επικράτεια των ξένων σημασιών όχι για να επιβεβαιώσει την όποια εμβέλειά του ή την αξιοσημείωτη επάρκεια της εκασταχού εκάστοτε επιχειρηματολογίας του, αλλά για να διερμηνεύσει καταλλήλως και στο μέτρο του δυνατού οίκοθεν νοείται την εξαιρετικά σύνθετη υφή των νέων, αποκαλυπτικών εν πολλοίς γεωγραφικών συντεταγμένων. Η έντιμη προσήλωση στην κρίσιμη ειδοποιό διαφορά είναι πρόδηλη. Αντικείμενα της μακραίωνης εθιμικής παρακαταθήκης, πρόσωπα της καθημαγμένης Υποσαχαρικής ενδοχώρας, κοινωνικές, κοπιώδεις, συχνά αιματοβαμμένες ανελίξεις προσεγγίζονται με θέρμη και συνέπεια. Χωρίς να παραβιάζεται η αρχή του πάγιου σεβασμού προς τον Μέγα Άγνωστό Άλλον, η τοπιογραφία αναβαθμίζεται σε καθαρή οντολογία.

Βέβαια, μεταξύ άλλων, η αρχαία αμφιθυμία του ταξιδιού είναι παρούσα. Επισκέπτεται κι εδώ τον αναγνώστη για να καταδηλώσει εναντιωματικές τάσεις και ροπές που ταλανίζουν το αφηγηματικό εγώ στα βαθύτερα υποστρώματά του. Η εσωτερική αυτή πάλη-δράση χαρακτηρίζει εν γένει τους συνειδησιακούς, φιλομαθείς αναχωρητές, τους οποίους καταδιώκει απηνώς το φάσμα της ιδανικής Πόλης. Αξίζει να απομονώσω από την κατακλείδα του έργου τα εξής ενδεικτικά: «Όλοι νομίζουν ότι αγαπώ τα ταξίδια· υπήρξε καιρός μάλιστα που το πίστεψα κι εγώ. Η αλήθεια είναι ότι τα ταξίδια με σκοτώνουν. Δεν είναι ότι θέλησα τη φυγή, δεν ήταν αυτό που πραγματικά λαχταρούσα: για να είμαι ειλικρινής, δεν θυμάμαι ποτέ να ρωτήθηκα ούτε μου ζητήθηκε να διαλέξω... Καταδικάστηκα, είναι η λέξη, από παιδί, να διασχίζω ανώφελα τους κόσμους οριζοντίως και καθέτως, κι άλλη τέχνη δεν έμαθα ποτέ: η ζωή μου έχει παγιδευτεί στα περάσματα, και το ήξερα από πάντα. Οπότε λοιπόν, ταξιδεύω· μαθητεύω στην κατακρήμνιση. Ασκούμαι στο ν' ανταλλάσσω τον χώρο με χρόνο δανεικό, τον χρόνο με χαρακιές στο αδιάφορο χαρτί, το αίμα μου με μελάνι στις αγορές, μεταπράτης διαρκώς του σπανίζοντος νοήματος στη ρότα της δίπλευρης εξορίας... Φυγή λέγεται αυτό ή αιώνια επιστροφή; Φουσκώνει ολοένα σαν υπόκωφη απειλή και λίγο λίγο μ' εξουθενώνει». Κοντολογίς, ο κατά φιλοσοφίαν ζων Φώτης Τερζάκης εισέρχεται με επιτυχία και στον χώρο της

δημιουργικής ταξιδιωτικής γραφής. Φρονώ ότι από τις πρώτες κιόλας σελίδες η Αυλακιά του Ρεμπώ μάς πείθει τόσο για την υψηλή κειμενική της ποιότητα όσο και την αποδοτική διαχείριση των πολλαπλών εμπειριών τής από κάθε πλευρά γόνιμης περιπλάνησης. Η ποικιλία των θεματικών εμπεδώσεων, ο άσφαλτος ρυθμός της πληροφοριακής πρόζας, η οποία από την πλευρά της μαρτυρεί την απώτερη ποιητική καταγωγή του αεικίνητου συγγραφέα, η ομολογούμενη λεπτότητα των αποχρώσεων της καλώς συγκερασμένης γραφής και βεβαίως η αδιάπτωτη ροή του ζωτικού εννοιολογικού υλικού καθιστά το παρόν έργο απόκτημα των φίλων της ουσιαστικής λογοτεχνίας της περιδιάβασης, η οποία σε πείσμα αυτών των δύσκολων και άχαρων καιρών εξακολουθεί να παράγεται στη χώρα μας.

Γιώργος Βέης, Βιβλιοθήκη Ελευθεροτυπίας, 11-9-2010